

ตามไปดู โมเดล “หลุมขนมครก” แนวพระราชดำริ หยุตวิกฤติแล้ง – น้ำท่วม

วิกฤติขาดแคลนน้ำซึ่งขยายวงกว้างในหลายพื้นที่ของไทย ทำให้ **ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร** ประธานสถาบันเศรษฐกิจพอเพียงและมูลนิธิสิริกรรมธรรมชาติ จัดโครงการ **“พลังคนสร้างสรรค์โลก รวมพลังตามรอยพ่อของแผ่นดิน”** ปี 3 นำคณะสื่อมวลชนไปชมพื้นที่ **“หลุมขนมครก”** ในเขตลุ่มน้ำป่าสัก จังหวัดสระบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักด้วยแนวทางศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการลุ่มน้ำสู่การปฏิบัติ โดยผลการดำเนินโครงการต่อเนื่องในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาประสบความสำเร็จด้วยดี

ดร.วิวัฒน์ กล่าวถึงแนวทางการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเพียรทำให้เห็นเป็นตัวอย่างมานานแล้ว โดยระดับหน่วยงานราชการได้มีพระราชดำริให้สร้างเขื่อนขนาดใหญ่ คือ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ซึ่งสามารถกักเก็บน้ำไว้ได้สูงสุด 850 ล้านลูกบาศก์เมตร และเขื่อนขนาดกลาง เป็นอ่างเก็บน้ำ **“ห้วยหินขาว”** สามารถเก็บน้ำได้ประมาณ 1 ล้านลูกบาศก์เมตร และระดับประชาชน มีโมเดลต้นแบบตามแนวพระราชดำริเรื่อง **“หลุมขนมครก”** มีตัวอย่างให้ศึกษาที่ **“ชุมชนมงคลชัยพัฒนา”** จังหวัดสระบุรี

“ทั้ง 3 ระดับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เน้นการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ กรณีหากบ่อน้ำชาวบ้านแห่งหนึ่งน้ำจากเขื่อนห้วยหินขาวมาเต็ม หากเขื่อนขนาดกลางแห่งหนึ่งน้ำจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มาเต็ม นี่คือ หลักเกษตรทฤษฎีใหม่ที่พระองค์ท่านทรงสอนเอาไว้ เน้นบริหารจัดการน้ำ 3 ระดับ คือระดับใหญ่และระดับกลางที่หน่วยงานราชการเป็นคนทำและระดับล่างที่ประชาชนทุกบ้านทำได้ ภายใต้หลักการสำคัญคือเมื่อมีฝนตกลงมาต้องเก็บน้ำให้ได้มากที่สุดเก็บให้หมดเป็นแนวทางการแก้ปัญหาภัยแล้ง ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพากรัฐ

สำหรับหลักการสำคัญของ “หลุมขมครก” คือ การเก็บกักน้ำในทุกรูปแบบ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1.หลุมขมครกแบบพื้นที่สูงบนเขา 2.หลุมขมครกแบบพื้นที่ขนาดจำกัด เล็กกว่า 10 ไร่ และ 3.หลุมขมครกแบบพื้นที่ลุ่ม “โคก หนอง นา โมเดล”

ที่น่าสนใจไปกว่านั้นด้วยรูปแบบ “โคก หนอง นาโมเดล” นี้ หากมีเกษตรกรมีพื้นที่รายละเอียด 10 ไร่ คิดเป็น 1 หลุมขมครกจะสามารถเก็บกักน้ำได้ปีละประมาณ 40,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี เป็นน้ำบนดิน ประมาณ 20,000 ลูกบาศก์เมตร เมื่อมีป่าชุ่มชื้นจะสามารถเก็บกักน้ำใต้ดินได้เพิ่มขึ้นอีก ถ้าทุกคนในกลุ่มน้ำป่าสัก หรืออย่างน้อย 100,000 รายร่วมกันสร้าง 100,000 หลุมขมครก จะสามารถเก็บกักน้ำได้กว่า 4,000 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี มากกว่า 4 เท่าของความจุเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ซึ่งนอกจากจะแก้ปัญหาน้ำท่วมได้แล้ว ที่สำคัญ คือ มีน้ำเก็บไว้ใช้ยามแล้งได้ด้วย

“ประเมินว่า หากประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักทำต่อเนื่องไป เชื่อว่าภายใน 9 ปี ลุ่มน้ำป่าสัก จะหมดปัญหาน้ำแล้ง-น้ำท่วมแน่นอน” ดร.วิวัฒน์กล่าวทิ้งท้าย

แหล่งข้อมูล: <http://www.thansettakij.com/2015/07/12/4559> สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2559